

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 10/2021)

София, 10 март 2021 г.

Съдържание

1.	Външна търговия с основни земеделски култури	3
1.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	3
1.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	4
1.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци.....	4
2.	Цени	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Плодове и зеленчуци	7

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч. текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Външна търговия с основни земеделски култури

1.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През първата седмица на март 2021 г. не е реализиран износ на пшеница и ечемик през Пристанище Варна¹. При липса на отчетени количества и за същия период на 2020 г., общият експорт на пшеница през порта от началото на настоящата пазарна година до момента е с 63,5% по-малко на годишна база, а този на ечемик - с 22,9%. Все още не са преминавали товари с рапица.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 07.03.2020	29.06.2020 – 07.03.2021	Изменение на годишна база
пшеница	1 585 849	579 327	-63,5%
ечемик	88 057	67 923	-22,9%
рапица	128 793	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през първата половина на пазарната 2020/21 година (юли – декември 2020 г.) на външните пазари са реализирани общо 1 779,1 хил. тона пшеница, 222,4 хил. тона ечемик и 192,4 хил. тона рапица. Сравнявайки с аналогичния период на миналия сезон се наблюдава намаление на експорта на пшеница и рапица, съответно с 49,6% и 47,4%, и същевременно увеличение на този на ечемик с 5,4%.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

За поредна седмица през Пристанище Варна не са преминавали товари с царевица и слънчоглед за износ. Общо за периода от началото на септември 2020 г. до 7 март 2021 г., експортът на двете култури през порта изостава респективно с 21,2% и 44% спрямо миналогодишния.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 07.03.2020	31.08.2020 – 07.03.2021	Изменение на годишна база
царевица	399 173	314 700	-21,2%
слънчоглед	64 285	35 980	-44,0%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е реализиран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Според предварителните данни на НСИ, през периода септември - декември 2020 г. износът на царевица се свива с 23,8% на годишна база, до 781,9 хил. тона, а този на слънчоглед - с 16,9%, до 237,3 хил. тона.

1.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2020 г. за есенните и м. септември 2020 г. за пролетните култури) през Пристанище Варна са внесени 2,2 хил. тона ечемик, 4,2 хил. тона царевица и 5,6 хил. тона слънчоглед. На този етап няма данни за осъществен импорт на пшеница и рапица през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Предварителните данни на НСИ за периода юли – декември 2020 г. сочат спад на вноса на пшеница и ечемик на годишна база съответно с 53,2%, до 19,6 хил. тона и с 67,3%, до 506 тона. От друга страна, доставките на рапица нарастват над два пъти, възлизайки на 37,8 хил. тона.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Вносът на слънчоглед за първите четири месеца на пазарната 2020/21 е в размер на 689,7 хил. тона, като надхвърля с 47,6% отчетения за същия период на миналия сезон. Макар и над три пъти повече на годишна база, внесеното количество царевица остава сравнително малко – 12,1 хил. тона.

1.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през 2020 г. в страната са внесени 272,1 хил. тона пресни зеленчуци и 359 хил. тона пресни плодове, което представлява запазване около нивата от 2019 г.

При пресните зеленчуци се отчитат съществено по-големи доставки спрямо предходната година на краставици – с 4,4 хил. тона (17,9%), картофи – с 3,7 хил. тона

(8,8%) и домати – с 2,6 хил. тона (3,1%). Същевременно, вносът на луков зеленчуци спада с 9,1 хил. тона (26,8%).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през 2020 г., сравнено със същия период на 2019 г., тона

Поток	Продукти	2019	2020	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	271 533	272 127	0,2%
	пресни плодове	359 037	359 023	0,0%
Износ	пресни зеленчуци	46 064	48 261	4,8%
	пресни плодове	54 536	51 646	-5,3%

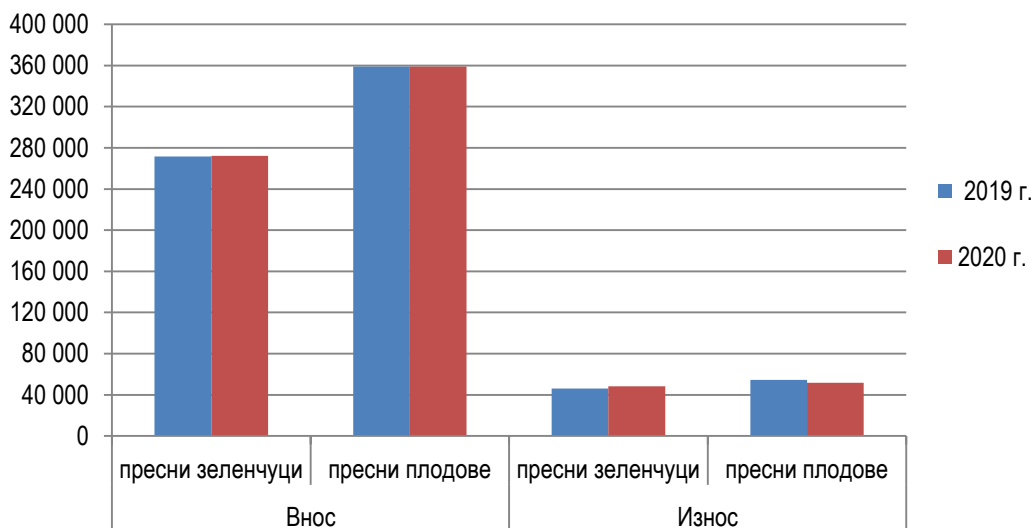
Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Над половината от целия внос на пресни плодове през 2020 г. се формира от цитрусовите плодове и бананите – общо 193,8 хил. тона, което е с 6,7% повече на годишна база. От произвежданите в страната продукти, съществено нарастват доставките на дини – с 6,1 хил. тона (20,4%), грозде – с 2,2 хил. тона (24,7%) и круши – с почти 1 хил. тона (26,3%). От друга страна, внесеното количество ябълки спада с 15,1 хил. тона или 22,2%. Понижение се отчита и при прасковите, ягодите, кайсиите, пъпешите, черешите, сливите и вишните - с между 9,8% и 84,8%.

Според предварителните данни на НСИ, през 2020 г. износът на пресни зеленчуци се повишава с 4,8% на годишна база, до 48,3 хил. тона, а този на пресни плодове – намалява с 5,3%, до 51,6 хил. тона.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Най-голям принос за увеличение на общия износ на пресни зеленчуци има отчетеният ръст при краставиците – с 4,4 хил. тона, сладката царевица – с 2,5 хил. тона и пиперките – с 2,4 хил. тона. Повече са и изнесените количества домати (с 1,2%) и зеле (с 42,9%). Сериозно намаление спрямо предходната година е налице при експорта на бобови зеленчуци (основно грах) – с 6,1 хил. тона (49,2%). Съществено по-малко са и реализираните навън картофи и лукови зеленчуци – съответно с 30,6% и 45,3%.

Годишното понижение на общия износ на пресни плодове е свързано основно със свитата реализация на дини – с 5,2 хил. тона (57,1%) и череши – с 1,3 хил. тона (61,4%). С между 28,1% и 61,4% по-малко са насочените за чужбина черупкови плодове, кайсии и ябълки. Значително нараства обаче експортът на праскови, грозде и вишни – около два – три пъти спрямо 2019 г.

2. Цени

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 4 март 2021 г. средните изкупни цени на слънчоглед и ечемик за страната отбелязват леко намаление на седмична база, респективно с 0,3% и 3,4%, докато тази на царевицата се повишава с 0,5%. Без промяна остават цените на хлебната и фуражната пшеница.

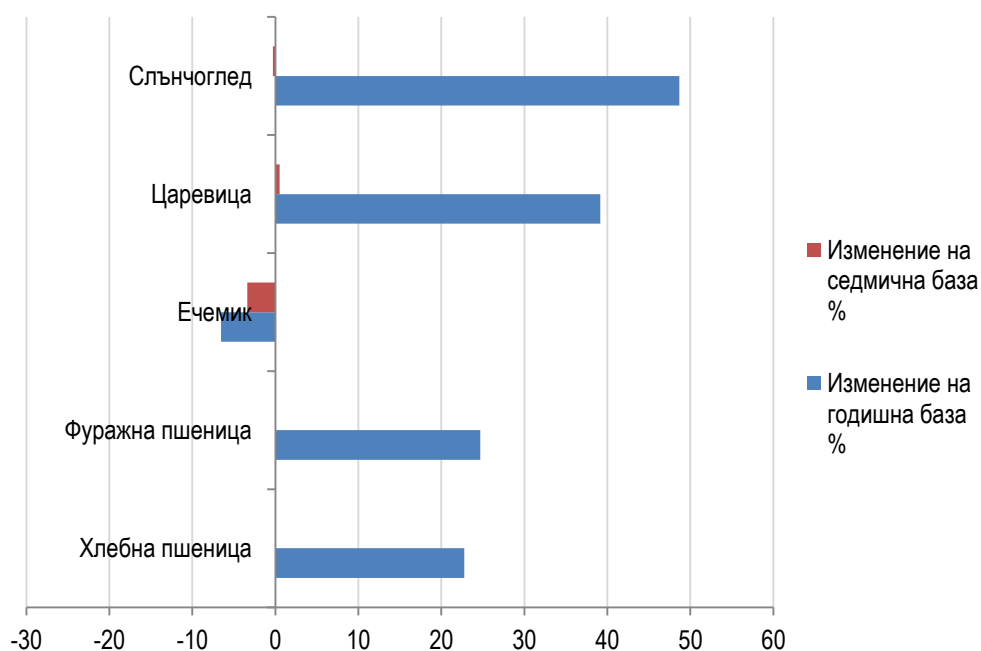
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 04.03.2021 г., лв./тон без ДДС

	04.03.2020	24.02.2021	04.03.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	338	415	415	22,8	0,0
фуражна пшеница	324	404	404	24,7	0,0
ечемик	305	295	285	-6,6	-3,4
царевица	286	396	398	39,2	0,5
слънчоглед	688	1 026	1 023	48,7	-0,3
рапица	*	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

Пшеницата, царевицата и слънчогледът се търгуват с между 22,8% и 48,7% по-скъпо спрямо година по-рано. Същевременно, ечемикът е поевтинял с 6,6%.

**Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към
04.03.2021 г.**

2.2 Плодове и зеленчуци

В рамките на последната седмица на тържищата в страната се наблюдава понижение на средните цени на едро на червен пипер, картофи, български оранжерийни домати и краставици (български и вносни) в границите от 0,7% до 13,1%. Леко повишение на цените на седмична база е налице при вносните домати, ябълките и зелето - с между 1% и 2,7%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 05.03.2021 г., лв./кг

	06.03.2020	26.02.2021	05.03.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,89	0,64	0,63	-29,2	-1,6
домати (оранжерийни)	2,25	2,00	1,94	-13,8	-3,0
домати (внос)	2,10	1,82	1,84	-12,4	1,1
краставици (оранжерийни)	2,83	3,63	3,34	18,0	-8,0
краставици (внос)	*	2,59	2,25	-	-13,1
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен внос)	3,68	2,82	2,80	-23,9	-0,7
зеле	0,67	0,74	0,76	13,4	2,7
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-

	06.03.2020	26.02.2021	05.03.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,40	1,19	1,21	-13,6	1,7
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	-	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Измененията на цените на годишна база са преобладаващо в посока на намаление. Доматите (български оранжерийни и вносни), ябълките, червеният пипер и картофите се предлагат от 12,4% до 29,2% по-евтино, отколкото по същото време на миналата година. Средната цена на едро на зелето е с 13,4% над нивото отпреди една година, а тази на оранжерийните краставици - с 18%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 05.03.2021 г.

